

رتال جامع علوم انسانی

شناخت انحرافات اجتماعی و عوامل موثر در آن

■ افراد مجرد بیشتر از
متأهلین به انحرافات اجتماعی
گرایش پیدا می کنند،
بنابر این ازدواج از میزان
انحرافات می کاهد.

دکتر محمد حسین فرجاد

اجتماعی انسانی ساخته نهادهای اجتماعی چون خانواده ، مذهب ، فرهنگ و تطبیق و تربیت سازمانهای اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و تربیتی است .

آنچه بیشتر به رفتار و تفکر انسان شکل می دهد هنجارهای اجتماعی است . بهمین علت هرکس سعی دارد رفتارهای خود را با هنجارهای اجتماعی وفق داده و سازگار نماید ، تا جامعه او را بپذیرد.

انحرافات اجتماعی و مسائل اجتماعی پدیده های کاملاً مشابهی نیستند و تمام مسائل اجتماعی نمونه هائی از انحرافات اجتماعی نمی باشند . مثلاً " فقر و بیکاری که مسائل اجتماعی هستند ، انحرافات اجتماعی محسوب نمی گردند و یا ناراحتی های روانی ناشی از خسارت سیل آتش سوزی که مسائل اجتماعی است انحراف محسوب نمی گردند . در صورتیکه اعتیاد و بزهکاری هم انحراف اجتماعی و هم مساله اجتماعی است .

برخی انحرافات اجتماعی را ناشی از جامعه وضع نابسامان آن می دانند و فرد را مقصر نمی دانند و می گویند جامعه قادر به تربیت و کنترل اجتماعی فرد نبوده است .

برخی از روانشناسان به نقش فرد در انحرافات اجتماعی توجه دارند و می گویند جامعه مجموعه ای است از افراد ، بنابراین انسان است که با انحراف خود جامعه را به انحراف می کشاند . صحیح تر این است که بر مبنای مطالعات و تحقیقات به انحرافات اجتماعی نگریست و نتایج تحقیق را در برنامه ریزی های اجتماعی بمنظور جلوگیری از انحرافات بکار بست .

تحقیقات در زمینه انحرافات اجتماعی ابتداء ذهنی بوده و بعد عینی شده است . مطالعه در جهان از ۷۵ سال پیش شروع شده و در ایران بیش از ۱۲ سال است که در زمینه انحرافات اجتماعی مطالعات موردی و غیر رسمی آغاز گردیده است .

برای تحقیق در زمینه انحرافات اجتماعی باید اطلاعاتی در مورد فرهنگ و هنجارهای اجتماعی داشت و به تفاوتها و اختلافات طبقاتی ، اجتماعی و آموزشی و فرهنگی نیز توجه کرد . رفتارهای

برمبنای سن ، بیشترین انحرافات اجتماعی بصورت تخلفات جنسی ، بزهکاری وسرقت در سنین بین ۲۰ تا ۳۰ سال اتفاق می افتد . البته سنین بالا وپائین تر از اینهم انحراف اجتماعی دارند . کسانیکه نشان بالای ۴۰ سال است واز ۱۰ تا ۱۵ سال کمتر است نیز مرتکب جرم می شوند ولی درصد ارتکابشان کمتر است .

افراد مجرد بیشتر از متاهلین به انحرافات اجتماعی گرایش پیدا میکنند . بنابر این ازدواج از میزان انحرافات میگذرد . همینطور است در مورد خودکشی که افراد مجرد بیشتر از متاهلین دست بعمل غیر عادی خودکشی میزنند در صورتیکه افراد متاهل در زندگی خانوادگی ، مسئولیت های اجتماعی بیشتری دارند و فشارهای اجتماعی بیشتری را متحمل میگردند ولی کمتر دست به خودکشی میزنند .

"عوامل موثر در انحرافات اجتماعی"

در اغلب کشورهای جهان که دارای آموزش انسانی نبوده و به مبانی اخلاقی پابند نیستند عوامل زیر را میتوان در انحرافات اجتماعی موثر دانست تغییرات سریع فرهنگ ، فقر و بیکاری ، فقر آموزش ، تفاوت های طبقاتی ، بی ایمانی به مبانی مذهبی و اخلاقی ، توزیع نامتعادل ثروت قدرت و اختیار ، تفاوت های فرهنگی بین دونسل رشد بیقواره شهرها و محرومیت های اجتماعی و اقتصادی و از همه عمده تر ، صنعتی شدن جامعه بگونه ای که با فرهنگ اجتماعی مردم سازگار نباشد .

"روش های پیشگیری و درمان انحرافات اجتماعی" بهترین شیوه جلوگیری و درمان انحرافات اجتماعی شناخت عوامل موثر در انحرافات است که از طریق تحقیقات علمی باید شناخته شده و سعی

جریعه و مجازات تا حدود کمی می تواند مردم را به پیروی از هنجارها و ادار کند . بنابر این باید راه حل های دیگری را هم بکار گرفت .

هنجارهای اجتماعی در هر دوره زمانی و مکانی ، مفهوم و معنی خاصی دارد . فرهنگ بعنوان مجموعه ای از مورث اجتماعی یعنی آداب و رسوم و سنن و اخلاق ، علم و هنر و ادبیات ، شکل دهنده به هنجارهای اجتماعی است .

برای شناخت انحرافات ابتداء باید محیط اجتماعی را شناخت تا بتوان کجروی را در آن جامعه مشخص کرد . گرچه رفتارها و واکنش های اجتماعی بخودی خود اخلاقی و یا غیر اخلاقی ، به هنجار و یا نه به هنجار نیستند اما معیارهای ارزش اجتماعی است که آنها را به هنجار و یا نابه هنجار می نمایند .

مردم برمبنای این معیارهای ارزش است که اعمالی را پسندیده و مقبول می دانند و اعمال دیگری را ناپسند و نامعقول می شناسند و از انجام آن خودداری می ورزند .

انحرافات اجتماعی برمبنای سن و جنس متفاوت بوده انحرافات اجتماعی مردان نسبت به زنان به نسبت ۷ بریک است .

انحرافات زنان بیشتر در ارتکاب تخلفات جنسی ، جعل اسناد و تا حدودی دزدی است ، در حالیکه مردان در اغلب موارد بزهکاری نقش دارند . در جوامعی که معیارهای اخلاقی حاکم است ، زنان کمتر بجرم می پردازند . در حالیکه در جوامع غیر اخلاقی میزان جرایم زنان افزایش بیشتری دارد .

از انحرافات اجتماعی بیشتر باشد افراد کمتری به انحراف کشیده میشوند.

۳- توجه به عوارض روانی ناشی از تحولات سریع فرهنگی و اجتماعی است که مسئولیت روانشناسان، روانشناسان بالینی و روانپزشکان، آسیب شناسان اجتماعی، مددکاران اجتماعی، جامعه‌شناسان و پرستاران روانی از همه بیشتر می‌شود.

۴- انجام مطالعات روانی اجتماعی در زمینه علل و عوامل انحرافات اجتماعی بسیار مهم است و باید روان درمانی، خانواده درمانی و گروه درمانی بجای دارو درمانی بمورد اجرا درآید.

۵- توجه روانشناس، روانشناس بالینی و روانپزشک بیشتر باید به مطالعات و تحقیقات آسیب شناسی اجتماعی و خانواده درمانی معطوف گردد.

۶- تخصیص بودجه لازم برای انجام تحقیقات و مطالعات در زمینه علل و عوارض انحرافات بمنظور ارائه راه‌های علمی و عملی با توجه به امکانات موجود در جامعه، و پیشنهادات ناشی از نتایج تحقیق توسط مسئولین اجتماعی و کارگزاران خدمات درمانی، که بسیار مهم است.

۷- همکاری بین روانشناسان، روانشناسان بالینی آسیب شناسان اجتماعی، روانپزشکان و پرستاران روانی بمنظور انجام روان درمانی، گروه درمانی و خانواده درمانی در پیشگیری و نهایتاً "درمان موثر است.

کتابنامه:

- ۱- مطالعه عینی، علمی و آماری بمدت (۵) سال در زندانهای جنائی
- ۲- کتاب آسیب شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات

در از بین بردن آنها کرد. علاوه برآن باید به عوامل زیر نیز توجه بیشتری شود:

- ۱- توجه به فرهنگ جامعه و تحولات آن
- ۲- توسعه برنامه‌های آموزشی، و همگانی کردن آن و ارائه برنامه‌های آموزشی اخلاقی و مذهبی بصورت دستورات عملی ضروری، زیرا هر قدر آگاهی و آموزش در زمینه عوارض و مسائل ناشی